

UDK: 796-053.4(047.31)

Duško Bjelica,**Dragan Krivokapić***Fakultet za sport i fizičko vaspitanje, Nikšić*

PEDAGOŠKI ASPEKTI STAVOVA VASPITAČA/ICA U VEZI ORGANIZACIJE IGARA U PREDŠKOLSKIM USTANOVAMA

1. UVOD

Na uzorku od 102 vaspitača/ice sa Bechelor diplomom, koji su upisali specijalističke studije na Odsjeku za predškolsko vaspitanje Filozofskog fakulteta u Nikšiću, sprovedena je procedura anketiranja, s ciljem utvrđivanja pedagoških aspekata stavova ispitanika u vezi organizacije igara u predškolskim ustanovama, iz svih crnogorskih gradova. Svi anketirani vaspitači/ice su u momentu anketiranja bili u radnom odnosu ili su imali radno iskustvo. Za anketiranje je korišten specijalno konstruisan upitnik za ovu namjenu u kojem su pitanja bila posebno grupisana s ciljem utvrđivanja 4 aspekta značajna za uspješnu organizaciju igara. Prva grupa pitanja odnosila se na izbor primijenjenih igara; druga grupa pitanja bila je vezana za izbor prostora za igru, dok je treća grupacija pitanja bila u vezi sa načinima grupisanja djece prilikom pripreme za igru. Četvrta grupa pitanja se odnosila na uspostavljanje saradnje i tolerancije među djecom prilikom realizacije igara. Ova anketa predstavlja dio istraživanja koje se sprovodi na Fakultetu za sport i fizičko vaspitanje u Nikšiću s ciljem da se kroz praćenje i uvid u stavove studenata specijalističkih studija Odsjeka za predškolsko vaspitanje dobiju smjernice za poboljšanje nastave i unaprijedi stručni rad u crnogorskim predškolskim ustanovama.

2. PROBLEM ISTRAŽIVANJA

Fizička aktivnost djece zaokuplja sve više pažnje svjetske naučne javnosti, s obzirom da je primjetan nesmanjeni trend opadanja njenog nivoa na svim uzrastima. Već je sasvim izvjesno da savremene životne navike i stilovi života zahtijevaju adekvatne promjene u ciljevima, strukturi, sadržajima i oblicima realizacije nastave fizičkog vaspitanja na svim nivoima i hronološkim uzrastima. Upravo iz navedenih razloga, na Fakultetu za sport i fizičko vaspitanje u Nikšiću sprovedeno je istraživanje s ciljem da se kroz praćenje i uvid u stavove zaposlenih vaspitača/ica - studenata specijalističkih studija, Odsjeka za predškolsko vaspitanje, dobiju smjernice za poboljšanje nastave u crnogorskim predškolskim ustanovama i unaprijedi stručni rad vaspitača/ica u najsenzitivnijem periodu psihofizičkog razvoja djece.

Stavovi vaspitača/ica u predškolskim ustanovama u vezi organizacije igara su značajan pokazatelj njihovog profesionalnog djelovanja, pedagoške osposobljenosti i odnosa prema poslu. Razumljivo je da se navedeni stavovi reflektuju na vrstu i sadržaj aktivnosti koje se svakodnevno obavljaju. U predškolskom uzrastu igre imaju višestruku funkciju, a prije svega utiču na stimulisanje djece za ostvarivanje ciljeva koje je

vaspitač postavio u toku aktivnosti i opredijeliti odnos djece prema budućim aktivnostima u vrtiću, a kasnije i u školi.

Problem ovog istraživanja sastoji se u pokušaju da se ispita koliko i na koji način vaspitači u predškolskim ustanovama primjenjuju igru kao metodu za izgradnju zdrave i kreativne ličnosti djece i da se na osnovu tako dobijenih saznanja dobiju smjernice za eventualno preduzimanje dodatnih edukativnih aktivnosti u smislu permanentnog obrazovanja vaspitača/ica.

3. CILJ ISTRAŽIVANJA

Cilj istraživanja se sastojao u utvrđivanju 4 grupe stavova vaspitača/ica sa Bechelor diplomom, koji su značajni za uspješnu organizaciju igara u predškolskim ustanovama.

Na osnovu analize pomenutih stavova i na osnovu dobijenih rezultata moguće je dobiti smjernice za eventualno preduzimanje dodatnih edukativnih aktivnosti u smislu permanentnog obrazovanja vaspitača/ica u crnogorskim predškolskim ustanovama, što uz ostale istraživačke aktivnosti koje se sprovode na Fakultetu za sport i fizičko vaspitanje u Nikšiću može stvoriti uslove za poboljšanje nastave i unaprijediti stručni rad u našim predškolskim ustanovama.

4. UZORAK ISPITANIKA

Uzorkom su bila obuhvaćena 102 vaspitača/ice iz svih crnogorskih gradova, sa Bechelor diplomom, koje su upisali specijalističke studije na Odsjeku za predškolsko vaspitanje Filozofskog fakulteta u Nikšiću.

Svi anketirani vaspitači/ice su bili u radnom odnosu ili su odranije imali duže ili kraće radno iskustvo.

5. INSTRUMENTI ISTRAŽIVANJA

Za anketiranje je korišten upitnik posebno konstruisan za ovu namjenu, u kojem su pitanja bila grupisana s ciljem utvrđivanja 4 aspekta stavova vaspitača/ica sa Bechelor diplomom, koja su značajna za uspješnu organizaciju igara u predškolskim ustanovama.

- Prva grupa pitanja bila je vezana za izbor igara koje se primjenjuju;
- Druga grupa pitanja bila je vezana za izbor prostora za igru;
- Treća grupa pitanja odnosila se na način grupisanja djece prilikom pripreme za realizaciju igara;
- Četvrta grupa pitanja se odnosila na postupke koji se preduzimaju u cilju uspostavljanja saradnje i tolerancije među djecom tokom realizacije igara.

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA

Rezultati istraživanja su podijeljeni u četiri dijela, u kojima su obrađene i integralno diskutovane četiri navedene grupe stavova. Rezultati su prikazani tabelarno i grafički, a svaka grupa stavova je posebno interpretirana i diskutovana.

Radi racionalnijeg prikaza i potrebe da se rad uklopi u propisane okvire, u ovom dijelu biće predstavljeni samo neki karakteristični odgovori iz sve četiri grupe anketnih pitanja, a diskusija i komentari biće integralno prikazani za svaku grupu anketnih pitanja posebno.

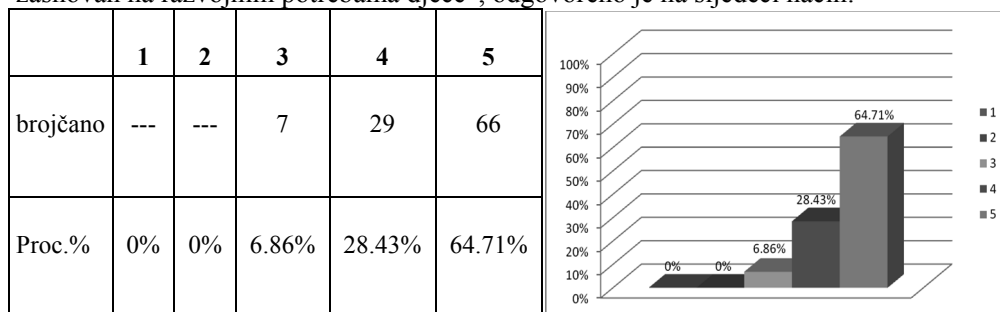
6.1. Procentualni i grafički prikaz odgovora na anketna pitanja sa diskusijom

Procentualni i grafički prikaz odgovora na prvu grupu pitanja

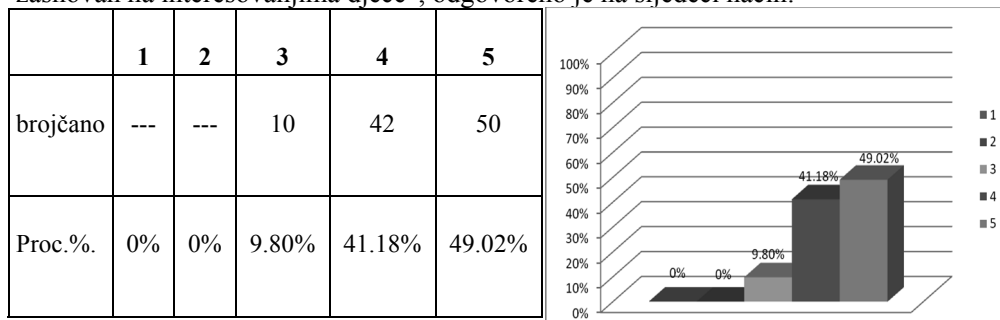
Kad je u pitanju prva grupa pitanja koja je bila vezana za izbor igara koje se primjenjuju u predškolskim ustanovama, na osnovu dobijenih rezultata može se konstatovati da su vaspitači/ce uglavnom svjesni važnosti adekvatnog izbora igre koji treba da bude u skladu sa razvojnim potrebama djece, zatim, ciljem koji je zasnovan na interesovanjima djece pri čemu uvažavaju ideje i prijedloge djece i njihovih roditelja. U tom smislu ulažu veliki dio svojih stručnih znanja.

Neka od karakterističnih pitanja iz prve grupe pitanja su:

Na tvrdnju “ Prilikom izbora igara rukovodim se, prije svega, ciljem koji je zasnovan na razvojnim potrebama djece“, odgovoreno je na sljedeći način:

Na tvrdnju“ Prilikom izbora igara rukovodim se, prije svega, ciljem koji je zasnovan na interesovanjima djece“, odgovoreno je na sljedeći način:

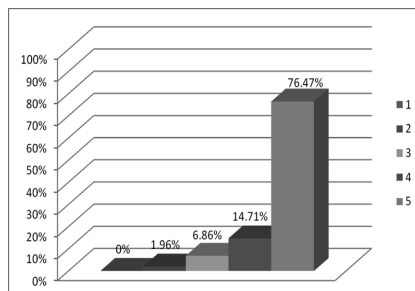
Procentualni i grafički prikaz odgovora na drugu grupu pitanja

Kad je u pitanju druga grupa pitanja koja je bila vezana za izbor prostora za igru, najveći broj vaspitača/ica je ukazao na važnost i značaj adekvatnog prostora za uspješnu realizaciju igara i potencirala prednost otvorenog prostora (kad god vremenske prilike i uslovi to dozvoljavaju), u odnosu na zatvoreni prostor.

Neka od karakterističnih pitanja iz druge grupe pitanja su:

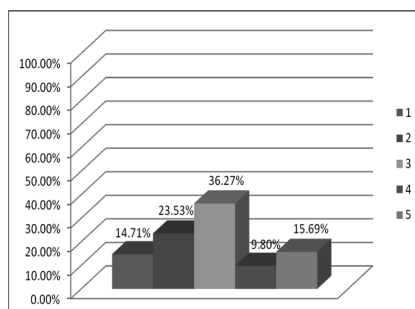
Na tvrdnju“ U izboru prostora za igru opredjeljujem se za otvoreni prostor - kad god vremenske prilike i uslovi to dozvoljavaju“, odgovoreno je na sljedeći način:

	1	2	3	4	5
brojčano	---	2	7	15	78
Proc. %	0%	1.96%	6.86%	14.71%	76.47%

Na tvrdnju“ U izboru prostora za igru opredjeljujem se za unutrašnje prostorije predškolske ustanove, jer pružaju bolju kontrolu i bezbjednost djece“, odgovoreno je na sljedeći način:

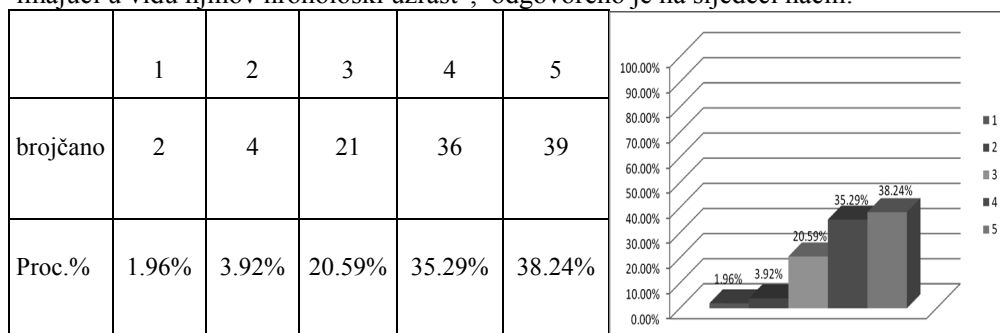
	1	2	3	4	5
brojčano	15	24	37	10	16
Proc. %	14.71%	23.53%	36.27%	9.80%	15.69%

Procentualni i grafički prikaz odgovora na treću grupu pitanja

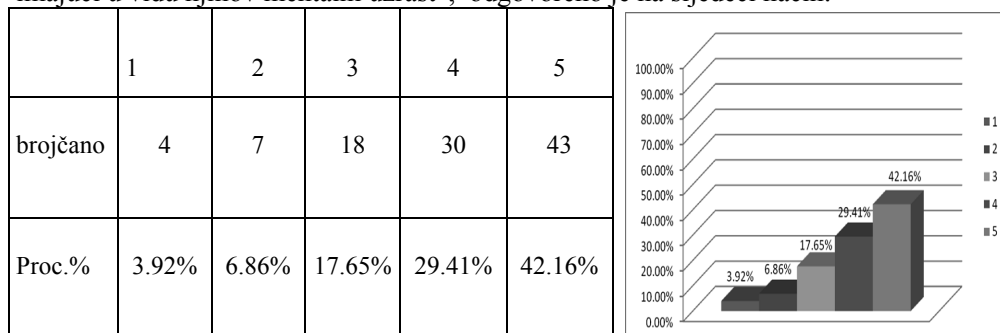
Analizirajući rezultate treće grupe pitanja, koja je vezana za načine grupisanja djece koji prethode realizaciji igre, uočljivo je da su vaspitači/ce dali nešto veću prednost organizovanom grupisanju djece prema mentalnom uzrastu u odnosu na hronološki uzrast, pri čemu pridaju veliku pažnju i međusobnom odnosu djece. Pritom, postoji visok procenat slaganja po pitanju mogućnosti vaspitnog djelovanja u grupnim igrama, iako ne zanemaruju ni mogućnost pojedinačnog – individualnog uticaja.

Neka od karakterističnih pitanja iz treće grupe pitanja su:

Na tvrdnju“ U organizaciji igara planiram različite oblike grupisanja djece, imajući u vidu njihov hronološki uzrast“, odgovoreno je na sljedeći način:

Na tvrdnju“ U organizaciji igara planiram različite oblike grupisanja djece, imajući u vidu njihov mentalni uzrast“, odgovoreno je na sljedeći način:

Procentualni i grafički prikaz odgovora na četvrtu grupu pitanja

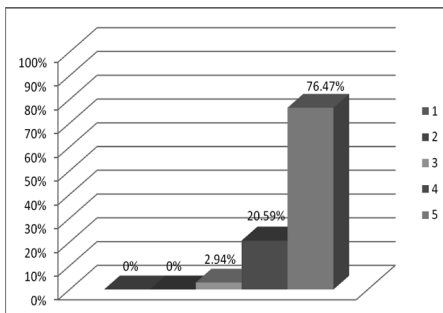
Kad je u pitanju četvrta grupa pitanja, koja se odnosila na postupke koji se preduzimaju u cilju uspostavljanja saradnje i tolerancije medju djecom tokom realizacije igara, većina vaspitača/ica je svjesna važnosti uspostavljanja saradnje i tolerancije medju djecom, jer je to uslov razvoja uspješne socijalizacije i međusobne tolerancije.

Takođe, većina vaspitačica prilikom realizacije igara pospješuje djecu da pružaju podršku i utjehu drugoj djeci koja su tužna ili uznemirena i razvijaju kod djece tolerantan odnos prema tuđem mišljenju.

Neka od karakterističnih pitanja iz treće grupe pitanja su:

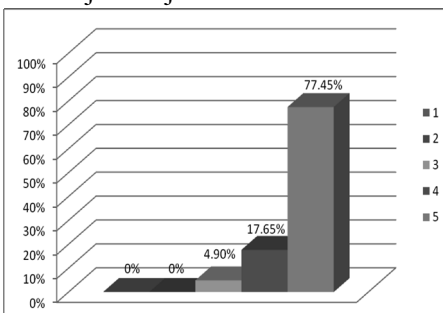
Na tvrdnju“ U realizaciji igara pospješujem djecu da pružaju podršku i utjehu drugoj djeci koja su tužna ili uznemirena“, odgovoreno je na sljedeći način:

	1	2	3	4	5
brojčano	---	---	3	21	78
Proc. %	0%	0%	2.94%	20.59%	76.47%

Na tvrdnju“ U realizaciji igara kod djece pokušavam da razvijeni tolerantan odnos djece prema drugačijem mišljenju“, odgovoreno je na sljedeći način:

	1	2	3	4	5
brojčano	---	---	5	18	79
Proc. %	0%	0%	4.90%	17.65%	77.45%

ZAKLJUČAK

Predškolske ustanove sa kvalitetno edukovanim kadrom svakako predstavljaju mjesto koje ima najveći potencijalni uticaj na nivo fizičke aktivnosti djece predškolskog uzrasta. Upravo zbog očiglednog trenda opadanja nivoa fizičke aktivnosti na svim uzrastima djece, potrebno je posvetiti izuzetnu pažnju kako bi se obezbijedio što optimalniji uticaj na organizam djece, posebno u najsenzitivnijem periodu njihovog razvoja.

S obzirom da je igra najizrazitiji oblik aktivnosti djece u predškolskom uzrastu u planu i programu rada predškolskih ustanova igrama pripada značajno mjesto. Da bi se komparativne prednosti igara iskoristile na najbolji mogući način, u njihovom sprovođenju izuzetno je važno, uzmeđu ostalog, voditi brigu o pripremi, organizaciji i realizaciji igre, kroz dobro pripremljen, organizovan i realizovan vaspitno obrazovni proces. Hoće li se, i u kojoj mjeri ovaj cilj ostvariti zavisi od brojnih činioca, među kojima značajno mjesto pripada adekvatnoj profesionalnoj osposobljenosti vaspitača/ica za rad sa djecom predškolskog uzrasta i eventualno, preduzimanju dodatnih edukativnih aktivnosti u smislu njihovog permanentnog obrazovanja posebno u realizaciji dijela programa koji se odnosi na igre.

U tom nastojanju, analiza položaja i uloge vaspitača/ica kao i stvaranje stimulativnog ambijenta kroz koji se omogućava, podspješuje i stimuliše njihov profesionalni

razvoj i permanentno usavršavanje, od bitnog je značaja za povećanje efekata fizičke aktivnosti ostvarenih kroz igru djece predškolskog uzrasta.

LITERATURA

1. Bjelica,D., Krivokapić,D. (2010): *Teorijske osnove fizičke kulture*.CSA. Podgorica.
2. Bjelica,D., Krivokapić,D. (2011): *Teorija igre*. CSA. Podgorica.
3. Duraković, M., Andrijašević, M.,Krstić,K.(2000): *Slobodno vrijeme i igra*. Zagreb:Faklutet za fizičku kulturu
4. Kajoa,R.(1979): *Igre i ljudi*. Beograd: Nolit.
5. Kamenov, E.(1991): *Igre opažanja*. NOVA PROSVETA. Beograd.
6. Koković,D. (1986): *Sport bez igre*. NIO Univerzitetska riječ. Podgorica.
7. Mujčin,S. (2009): „Temeljni principi razvoja učenika“.SPORT MONT. (18,19,20)
8. Pejčinović,A., Bunčić,K., Ivković, Đ., Janković,D. (2002): *Igrom do sebe*. Alinea. Zagreb.
9. Pajević,D.(2003): *Psihologija sporta i rekreacije*. Grafomark. Laktaši.
10. Leskošek,J. (1980):*Teorija fizičke kulture*. NIP Partizan. Beograd.
11. Četković,R. (2009): *Porodica i odrastanje mladih*. JU Službeni list Crne Gore. Podgorica.
12. Spock, B. (1971): *Baby and child care*. New York: Simon and Schuster.

PEDAGOGICAL ASPECTS OF KINDERGARTEN TEACHERS IN PRE-SCHOOL INSTITUTIONS

A poll procedure has been done at sample of 102 kindergarten teachers with Bachelor degree attending Specialist studies at Department of Pre-School Education of the Faculty of Philosophy in Niksic, and the aim of the poll was to determine the examinees' opinions on games organizations in pre-school institutions, from all towns of Montenegro. All of the questioned teachers were employed during the poll or they had already had working experience. The poll was based on the 14 questions questionnaire, especially made for this purpose in which the questions were classified in groups in order to determine 4 aspects that are important for successful organization of games. The first group of the questions regards choice of the games to be played; the second group relates to space choice for the game, as the third group of the questions refers to the way of making groups of children during preparation. The fourth group of the questions regards making cooperation and tolerance among the children during the games' realization. This poll is a part of the research done at the Faculty of Sports and Physical Education in Niksic with the aim to get directions for improving teaching and expert work in pre-school institutions through monitoring and insight into opinions of Specialist studies' students.

Key words: *opinions, aspects, game, pre-school education.*